

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 369/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Laššákovvej a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 445/2007, ako aj proti jeho uzneseniu zo 14. februára 2023, ktorým mu bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok 49,50 eur za odvolanie proti rozsudku okresného súdu zo 17. januára 2023, takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. marca 2023 spolu s predložením údajov o jeho majetkových pomeroch a žiadosťou o ustanovenie právneho zástupcu v konaní z dôvodu ťaživej sociálnej situácie ako dôchodcu s ťažkým zdravotným postihnutím domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv v zmysle čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 3, čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 až 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 8, čl. 13, čl. 14 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práv podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a čl. 1 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 12“), Dohovoru Organizácie spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „dohovor OSN“), ako aj základného práva „na spravodlivú súdnu ochranu nezávislým a nestranným súdom bez zbytočných prietahov s rešpektovaním jeho zdravotného stavu“ protiústavným konaním a rozhodovaním zaujatého a vylúčeného sudcu v konaní pod sp. zn. 25 C 445/2007, postupom a rozhodnutiami Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Zároveň žiada, aby

ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v predmetnom konaní bez zbytočných prietáhov a domáha sa aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh, ako aj zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ v roku 2007 na okresnom súde podal proti trom žalovaným žalobu „o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva“ v katastrálnom území obce [REDACTED].

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 25 C 445/2007-1694 zo 17. januára 2023 rozhodol o zrušení podielového spoluvlastníctva medzi stranami sporu, pričom sťažovateľovi do výlučného vlastníctva prisúdil novovytvorenú parcelu s výmerou 67 m² a do podielového spoluvlastníctva [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] prisúdil inú novovytvorenú parcelu s výmerou 41 m². Stranám sporu súčasne nepriznal náhradu trov konania. Rozsudok okresného súdu bol písomne vyhotovený a následne expedovaný stranám sporu 23. januára 2023 (č. l. 1714).

4. Sťažovateľ podal 31. januára 2023 proti rozsudku okresného súdu zo 17. januára 2023 odvolanie, ktoré doplnila právna zástupkyňa sťažovateľa podaním z 2. februára 2023 a 4. februára 2023. V podaní z 3. februára 2023 (doručenom 9. februára 2023) požiadal sťažovateľ okresný súd o oslobodenie od platenia súdneho poplatku z dôvodu, že je invalidným dôchodcom so zlým zdravotným stavom, ktorý sa nachádza v nepriaznivej životnej situácii. Súčasne súdu predložil vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania a kópie uznesení súdov v iných konaniach, kde bol ako žalobca oslobodený od súdnych poplatkov.

Súd zistil, že sťažovateľ poberá starobný a vdovský dôchodok vo výške 766,00 eur mesačne, nájomné z prenájmu pôdy poľnohospodárskemu družstvu vo výške 0,52 eur mesačne, príspevok na kompenzáciu zvýšených nákladov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla vo výške 36,11 eur. Podľa tvrdenia sťažovateľa jeho mesačné výdavky predstavujú sumu vo výške cca 1 066,19 eur až 1 259,62 eur mesačne. Na preukázanie svojich tvrdení však nepredložil žiadne doklady.

5. Uznesením z 10. februára 2023 súd nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdneho poplatku a 14. februára 2023 súd (vyšší súdny úradník) uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok 49,50 eur za odvolanie proti rozsudku okresného súdu. Súd konštatoval, že sťažovateľ nepreukázal hodnoverným spôsobom svoje osobné pomery a tiež nepreukázal, že jeho aktuálna sociálna situácia je natoľko nepriaznivá, aby zakladala nárok na priznanie oslobodenia od poplatkov, čo i len čiastočne. Podľa názoru súdu predpokladaná výška súdnych poplatkov (49,50 eur) je vo finančných možnostiach sťažovateľa, keďže je navyše v predmetnom súdnom konaní zastúpený advokátom. Pokiaľ strana sporu je schopná plniť povinnosť vo vzťahu k svojmu právnenému zástupcovi – uhrádzať odmenu za zastupovanie, v zásade musí byť spôsobilá plniť túto poplatkovú povinnosť aj vo vzťahu k štátu. Z veci pritom nevyplýva, že ide o bezplatné zastupovanie priznané rozhodnutím Centra právnej pomoci.

6. Proti uvedenému uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť 22. februára 2023, ktorú doplnil 23. februára 2023. Uznesením z 2. marca 2023 súd priznal znalkyni „znalečné“ vo výške 113,03 eur (z rozpočtových prostriedkov okresného súdu) a uznesením z 2. marca 2023 súd sťažnosť sťažovateľa podanú proti uzneseniu vyššieho úradníka zo 14. februára zamietol. Doplnujúcim rozsudkom zo 14. marca 2023 súd zaviazal strany sporu zaplatiť Slovenskej republike trovy štátu vo výške po 270,76 eur. Na okresný súd sťažovateľ 26. marca 2023 prostredníctvom svojej právnej zástupkyne doručil odvolanie proti dopĺňajúcemu rozsudku.

II. Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje:

a) Súd aj v iných konaniach sťažovateľa, ako je napadnuté konanie, nekoná nestranné a rozhoduje voči nemu zaujato, pričom ako dôkaz poukazuje na vyjadrenia zákonného sudcu a opatrenie predsedu súdu ešte z roku 2014, ako aj na nezákonné vyrubenie súdneho poplatku za odvolanie uznesením zo 14. februára 2023 vyšším súdnym úradníkom, ktoré je v rozpore so zákonom, hoci sťažovateľ nemá peniaze na platby v nespravodlivých konaniach súdov a je osobou so zdravotným postihnutím, pričom bol už predtým v niektorých konaniach v rokoch 2008, resp. 2020 až 2022, oslobodený za rovnakých podmienok. Sťažovateľ argumentuje dôvodmi odvolávajúcimi sa na nálezy ústavného súdu a aj rozhodnutia súdov nižších stupňov v jeho veciach, čo možno považovať za porušenie základného práva na spravodlivé konanie pred nezávislým a nestranným súdom.

b) Zrejme zo zaujatosti bola zámerne zmenená podľa neho aj položka č. 15a) za podanie odvolania novelou „zákona o súdnych poplatkoch“, čiže ide o diskrimináciu jeho osoby a o nerovnaké zaobchádzanie, zneužitím právomoci verejného činiteľa a ohýbaním práva s psychickým poškodzovaním zdravia sťažovateľa, pretože ide len o podanie odvolania, nie o podanie žaloby alebo návrhu na začatie konania. Citujúc z uvedeného zákona a sadzobníka súdnych poplatkov je presvedčený o zaujatosti sudcu, ktorého konaním dochádza nielen k materiálnej ujme, ale aj psychickej ujme s dopadom na jeho zdravie s hrozbou smrti infarktom, ale aj ujmy na jeho ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti s neprimeraným zásahom do jeho súkromného majetku.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Na predbežnom prerokovaní ústavný súd preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Sťažovateľ namieta porušenie viacerých článkov ústavy a označených dohovorov a protokolov postupom a rozhodnutiami všeobecného súdu, v ktorých dôsledku bolo jeho žalobe čiastočne vyhovené, ale nebola mu priznaná náhrada trov konania, pričom mal byť oslobodený od platenia súdneho poplatku za podané odvolanie.

11. Pokiaľ ide o vymedzenie označených práv, ústavný súd považoval ústavnú sťažnosť ako celok za nedostatočne odôvodnenú, pretože popri formálnom označení viacerých ustanovení ústavy a označených dohovorov a protokolov sťažovateľ neuviedol bližšie právne dôvody k takmer žiadnemu z uvedených článkov. Ide pritom o základnú náležitosť ústavnej sťažnosti, od ktorej

splnenia sa odvíja možnosť ústavného prieskumu, a preto je daný dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre nesplnenie zákonných náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde. Z dôvodu materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti ústavný súd pri rešpektovaní viazanosti návrhom (§ 45 zákona o ústavnom súde) videl v tomto prípade možnosť prieskumu napadnutých rozhodnutí len z hľadiska niektorých základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu.

12. Napriek absencii právneho zástupcu sťažovateľa a žiadosti o jeho ustanovenie, ako aj napriek s tým súvisiacim nedostatkom niektorých zákonom ustanovených náležitostí ústavnej sťažnosti ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na doplnenie jeho podania, vyhodnotiac ho za obsahovo natoľko zrozumiteľné, že umožňuje realizovať ústavný prieskum podstatných námietok sťažovateľa.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu zo 14. februára 2023:

13. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje [čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy].

14. Sťažovateľ uvádza, že proti uzneseniu okresného súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom riadny opravný prostriedok (sťažnosť) nepodal. Výslovne uviedol, že *„Tak ako všetky rozhodnutia súdu v tomto konaní, aj toto rozhodnutie vydané vyšším súdnym úradníkom v rozpore so zákonom, bolo zrejme ovplyvnené zaujatým a vylúčeným sudcom, len aby sťažovateľa a jeho rodinu finančne poškodil o čom svedčí aj to, že odmietnutie jeho oslobodenia uznesením 25 C 445/2007-1814 zo dňa 10.02.2023, bolo vydané tak, aby proti nemu nebol možný opravný prostriedok (hoci v iných veciach sťažovateľ za rovnakých podmienok oslobodený bol).“*

15. Toto tvrdenie sťažovateľa sa však nezakladá na pravde, pretože túto sťažnosť proti rozhodnutiu v bode 5 v skutočnosti podal. O tejto sťažnosti rozhodol okresný súd konajúcí prostredníctvom sudcu napadnutým uznesením okresného súdu o zamietnutí sťažnosti (pozri bod 6).

16. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu okresného súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Sťažovateľ využil dostupný prostriedok nápravy a proti rozhodnutiu okresného súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom podal sťažnosť. Okresný súd konajúcí prostredníctvom sudcu o sťažnosti sťažovateľa rozhodol tak, že ju zamietol. Ochrana ústavných práv sťažovateľa mu bola poskytnutá okresným súdom, ktorý v rámci svojej rozhodovacej činnosti bol viazaný ústavou a dohovorom a primerane ich aj aplikoval.

17. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu okresného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv postupom okresného súdu:

18. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu, tá spočíva iba vo všeobecnej námietke o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov bez označenia príslušného článku ústavy a najmä bez bližšieho odôvodnenia údajného porušenia tohto základného práva vo vzťahu k tomuto súdu. Súčasne sťažovateľ zmätočne a bez náležitého odôvodnenia namieta v tomto konaní aj porušenie základného práva na nestranný súd podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože podľa neho vo veci rozhodoval zaujatý sudca.

19. V prípade z týchto námietok však ústavný súd po preverení veci nezistil ich opodstatnenosť, pretože v čase podania ústavnej sťažnosti v marci 2023 už nedochádzalo k zbytočným prietahom v činnosti okresného súdu, a taktiež nebolo ani zistené, že by vo veci konal zaujatý sudca, ktorý v čase rozhodovania v merite veci mal byť prípadne vylúčený z tohto konania. Ide len o ničím nepodložené a neopodstatnené tvrdenie sťažovateľa, ktorý sa v tejto súvislosti iba nestotožňuje s rozhodnutiami všeobecných súdov v jeho sporoch. O tom, že k prietahom v čase podanej ústavnej sťažnosti už nedochádzalo, svedčí ten fakt, že už v januári 2023 rozhodol okresný súd v merite veci, pričom neskôr zasielal odvolania sťažovateľa na vyjadrenie stranám sporu a v súčasnosti pripravuje vec na odoslanie odvolaciemu súdu na rozhodnutie o opravných prostriedkoch sťažovateľa. Obdobne za nesprávne hodnotí ústavný súd tvrdenie sťažovateľa, že „Zrejme zo zaujatosti bola zámerne zmenená aj položka zákona o súdnych poplatkoch z položky č. 15a - za podanie odvolania“, pretože zmena konkrétneho zákona nie je v právomoci všeobecných súdov.

20. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým rozhodnutím okresného súdu a jeho postupom a medzi namietanými označenými právami sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje v súčasnosti taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol rozhodnúť o ich porušení.

21. Vo vzťahu k namietanému porušeniu ďalších sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy alebo článkov ústavy, práv podľa dohovoru a článkov dohovoru, dodatkového protokolu, protokolu č. 12 a dohovoru OSN ústavný súd pri strohej argumentácii sťažovateľa tiež nezistil skutočnosti, ktoré by indikovali ich porušenie napadnutým rozhodnutím alebo postupom okresného súdu.

22. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom:

23. V zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak navrhovateľ o to požiadava, ak to odôvodňujú jeho pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

24. Ústavný súd v tejto veci dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej

sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom (ako to vyplýva z častí III.1 až III.2 tohto uznesenia) je zrejmé, že v danom prípade ide v takejto podobe o bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, II. ÚS 193/2020).

25. Keďže nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovел (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. augusta 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu